Neljapäev, 24. november 2022

P9_TA(2022)0418

Demokraatliku opositsiooni ja kodanikuühiskonna jätkuv mahasurumine Valgevenes

Euroopa Parlamendi 24. novembri 2022. aasta resolutsioon demokraatliku opositsiooni ja kodanikuühiskonna jätkuva mahasurumise kohta Valgevenes (2022/2956(RSP))

(2023/C 167/07)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Valgevene kohta,

— võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni ja kõiki inimõiguste konventsioone, millega Valgevene on ühinenud,

— võttes arvesse nõukogu 12. oktoobri 2020. aasta järeldusi,

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 21. ja 22. oktoobri 2021. aasta järeldusi,

— võttes arvesse rahvusvaheliste ja sõltumatute Valgevene inimõigusorganisatsioonide koostatud aruandeid,

— võttes arvesse Valgevene inimõiguste olukorraga tegeleva ÜRO eriraportööri Anaïs Marini 4. mai 2021. aasta ja 20. juuli 2022. aasta aruandeid ÜRO Inimõiguste Nõukogu jaoks ning ÜRO ekspertide 10. oktoobri 2022. aasta üleskutset viivitamata vabastada vangistatud Nobeli preemia laureaat ja teised õiguste kaitsjad Valgevenes,

— võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 4. märtsi 2022. aasta aruannet inimõiguste olukorra kohta Valgevenes enne 2020. aastal toimunud presidendivalimisi ja pärast neid,

— võttes arvesse G7 riikide välisministrite 4. novembri 2022. aasta avaldust Valgevene kohta,

— võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) meediavabaduse esindaja 13. juuli 2022. aasta avaldust ajakirjanike ja meediatöötajate jätkuva vangistamise kohta Valgevenes,

— võttes arvesse Euroopa välisteenistuse 7. oktoobri 2022. aasta avaldust sõltumatute meediaesindajate suhtes langetatud kohtuotsuse kohta,

— võttes arvesse kodukorra artikli 144 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 4,

A. arvestades, et kodanikuühiskonna ja inimõiguste kaitsjate süstemaatiline mahasurumine Valgevene režiimi poolt teenib eesmärki vaigistada Valgevenes kõik allesjäänud sõltumatud hääled; arvestades, et režiimi vastu protestimise eest on mingil hetkel kinni peetud üle 10 000 Valgevene kodaniku; arvestades, et inimõiguste kaitsjate, opositsioonipoliitikute, kodanikuühiskonna esindajate, kunstnike, sõltumatute ajakirjanike, ametiühingujuhtide ja -liikmete ning teiste aktivistide suhtes rakendatakse süstemaatiliselt vägivalda ja neid sunnitakse põgenema;

B. arvestades, et inimõiguste rikkumised Valgevenes on alates 2020. aasta augustist oluliselt sagenenud ning 2022. aasta novembri seisuga on kinni peetud rohkem kui 1 400 poliitvangi, sh Nobeli rahupreemia laureaat Ales Bjaljatski; arvestades, et vangistatute nimekirjast leiab alaealisi, puuetega inimesi, pensionäre ja raskelt haigeid isikuid; arvestades, et kohtuprotsessid poliitvangide üle on jätkunud, kusjuures karistusi mõistetakse seninägematus ulatuses;

C. arvestades, et Valgevene laialdaselt toetatud demokraatiameelse opositsiooniliikumise suhtes on toimunud üha rohkem repressioone; arvestades, et 2022. aasta oktoobris mõistis Grodna piirkonnakohus poliitilisele aktivistile Mikalai Avtuhhovitšile 25-aastase karistuse täielikult fabritseeritud süüdistuste alusel, mis hõlmasid riigireetmist; arvestades, et see on kõigi aegade pikim vanglakaristus, mis on Aljaksandr Lukašenka režiimi vastasele isikule mõistetud; arvestades, et Avtuhhovitšit, kes alustas suvel näljastreiki, on alates vangistuse algusest pekstud ja piinatud;

D. arvestades, et Avtuhhovitšile ning sama kohtuasja ülejäänud 11 süüdistatavale – Paval Sava, Galina Dzerbõš, Volga Majorava, Viktar Snegur, Uladzimir Gundar, Sjargei Rezanovitš, Pavel Rezanovitš, Ljubov Rezanovitš, Irõna Melher, Anton Melher ja Irõna Garatškina, keda kutsutakse ühise nimetusega „Avtuhhovitši 12“ – mõisteti kokku 169,5 aastat vangistust; arvestades, et mõnda kinnipeetavat on korduvalt paigutatud üksikvangistusse pärast seda, kui nende perekonnad olid teatanud vangide vägivaldsest kohtlemisest ja isegi piinamisest vangivalvurite poolt;

E. arvestades, et Valgevene kohtud on langetanud sadu ebaõiglasi ja meelevaldseid kohtuotsuseid nn ringmängu juhtumiga seotud poliitilistel motiividel toimuvates kohtumenetlustes, mis on sageli toimunud kinniste uste taga ja ilma nõuetekohase menetluseta ning mida ELi diplomaatidel ei olnud võimalik jälgida;

F. arvestades, et Valgevene juurdluskomitee on algatanud tagaseljamenetluse Valgevene demokraatliku opositsiooni juhtide ja koordineerimisnõukogu liikmete vastu, kelle hulka kuuluvad muu hulgas Svjatlana Tsihhanovskaja, Pavel Latuška, Volga Kavalkova, Maria Maroz, Sjargei Dõlevski, Dzmitrõi Navoša, Valeria Zanemonskaja, Daniil Bogdanovitš, Janina Sazanovitš, Volga Võssotskaja, Aleksandra Gerassimova, Aljaksandr Opeikin ja Dzmitrõi Salavjov;

G. arvestades, et demokraatlike opositsioonierakondade juhid ja esindajad, nende hulgas Pavel Sevjarõnets, Mikalai Kazlov, Antanina Kavaleva, Aksana Aljaksejeva, Tatsjana ja Dzmitrõi Kanevski, Igar Salavei, Pavel Spirõn, Uladzimir Njapomnjaštšõhh, Aljaksandr Agraitsovitš, Pavel Belavus, Andrei Kudzik, Mikalai Sjargijenka, Ramuald Ulan, Aljaksandr Nagela, Andrei Kabanav, Artur Smaljakov, Andrei Asmalovski, Dzijana Tšarnušõna, Mikalai Statkevitš, Sjargei Tsihhanovski, Viktar Babarõka, Marõja Kalesnikava, Maksim Znak, Igar Lossik ja Sjargei Sparõš, on jätkuvalt ebainimlikes tingimustes vangistuses;

H. arvestades, et Valgevene režiim on jätnud uurimata tuhandeid teateid politsei jõhkruse kohta; arvestades, et selle asemel edutab ja premeerib ta nende tegude eest vastutavaid isikuid; arvestades, et laialt levinud karistamatus inimõiguste rikkumiste eest põlistab Valgevene rahva lootusetut olukorda; arvestades, et õigusriigi puudumine takistab valgevenelasi kasutamast õigust õiglasele kohtumõistmisele;

I. arvestades, et Valgevene on ainus riik Euroopas, kus kasutatakse surmanuhtlust, ning hiljuti teatati, et režiimi poliitiliste vastaste surmaotsused viiakse täide; arvestades, et 2022. aasta jaanuaris muudeti Valgevene kriminaalkoodeksit ja Aljaksandr Lukašenka allkirjastas 2022. aasta mais seda puudutava seaduse, et laiendada surmanuhtlust ka „terroriaktide toimepanemise katsetele“, mille lõppeesmärk on võtta sihikule poliitilised teisitimõtlejad ja võtta „ekstremismi“ või „terrorismi“ ettekäändel kasutusele tagaselja kohtuprotsessid;

J. arvestades, et Aljaksandr Lukašenka režiim kasutab endiselt piinamist ning poliitvangid teatavad jätkuvalt halvenevatest tervisetingimustest, alandamisest ning ebainimlikust ja julmast kohtlemisest; arvestades, et Aljaksandr Lukašenka on laiendanud oma kampaaniat inimõiguste aktivistide ja ajakirjanike vastu, vangistades Valgevene poolakeelsesse vähemusse kuuluva väljapaistva ajakirjaniku ja aktivisti Andrzej Poczobuti, kes lisati terroristide nimekirja; arvestades, et sagenenud on poola ja teiste vähemuste vastuvõetamatu tagakiusamine, sealhulgas Valgevene ametivõimude hiljutised otsused, mille eesmärk on kaotada poola- ja leedukeelne haridus, viia läbi läbiotsimisi poola liidrite majades ning hävitada poola kalmistuid ning luuletajate, kirjanike, mässuliste ja Armia Krajowa sõdurite haudasid; arvestades, et ametivõimud lõpetasid lepingu, mis võimaldas roomakatoliku Püha Simoni ja Helena kogudusel tasuta kasutada Punast kirikut, ning et see kogudus pidi seejärel oma vara kirikust ära viima;

K. arvestades, et Valgevene inimõiguste olukorraga tegeleva eriraportööri andmetel ohustab üliõpilasi meelevaldne kinnipidamine, ebaseaduslik vallandamine ja eksmatrikuleerimine, mis seab selgelt ohtu nende akadeemilise vabaduse;

Neljapäev, 24. november 2022

L. arvestades, et Valgevene on lahkunud Århusi konventsioonist, millel oli märkimisväärne mõju juurdepääsuõiguste, säästva arengu ja keskkonnademokraatia tugevdamisel;

M. arvestades, et ametiasutused kasutavad sageli jälgimist, veebitsensuuri ja desinformatsiooni, rakendades tehnoloogiat elanikkonna kontrollimiseks; arvestades, et see repressiivne tava on järjekordne samm digitaalse autoritaarsuse suunas ja inimeste digitaalsete õiguste mahasurumiseks Valgevenes, mille tulemuseks on kodanike üha suurem hirmutamine ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemine; arvestades, et seetõttu sõnavabadust enam ei eksisteeri;

N. arvestades, et 14. novembril 2022 andis sõltumatu meedia teada Valgevene Poolakate Liidu juhtidele Irena Valiusele ja Renata Dzemantšukile esitatud kriminaalsüüdistusest;

O. arvestades, et Aljaksandr Lukašenka režiim Valgevenes võimaldab jätkuvalt Venemaa põhjendamatut agressioonisõda Ukraina vastu, lubades Venemaal kasutada Valgevene territooriumi Ukraina vastu suunatud sõjalisteks rünnakuteks;

P. arvestades, et sõjavastase liikumisega ühinenud valgevenelaste suhtes kohaldatakse repressiivseid meetmeid, neid pannakse haldusaresti või süüdistatakse kriminaalkuritegudes, sealhulgas ähvardab advokaat Aljaksandr Danilevitšit kriminaalsüüdistus seoses avaliku Ukraina sõja vastase petitsiooni allkirjastamisega ning kolme Valgevene kodanikku, Dzjanis Dzikuni, Dzmitrõi Ravitšit ja Aleg Maltšanavi terrorismisüüdistus sabotaaži eest raudteetaristu vastu, et takistada Venemaa sõjavarustuse transporti;

Q. arvestades, et Vjasna inimõiguste keskust ähvardavad mitmed kriminaaluurimised ja süüdistused muu hulgas Aless Bjaljatski, Valjantsin Stefanovitši, Uladzimir Labkovitši, Marfa Rabkova, Leanid Sudalenka, Tatsjana Lassitsa ja Andrei Tšapjuki vastu;

R. arvestades, et üle 600 valitsusvälise organisatsiooni on likvideeritud või likvideerimisel, sealhulgas peaaegu kõik riigis töötavad inimõiguste rühmad; arvestades, et sõltumatute ametiühingute tagakiusamine jätkub ning nende juhid ja aktivistid, sealhulgas Aljaksandr Jarašuk, Genadz Fjadõnitš, Sjargei Antussevitš, Mihhail Gromav, Irõna But-Gussaim, Janina Malaš, Vassil Berasnjev, Zinaida Mihnjuk, Aljaksandr Mišuk, Igar Povarav, Javgen Govar, Artsjom Žernak ja Daniil Tševnakov, on endiselt vanglas; arvestades, et juulis lõpetas Valgevene Ülemkohus Valgevene Demokraatlike Ametiühingute Kongressi tegevuse, mis on sõltumatute ametiühingute katusorganisatsioon, keelustades seega kõik sõltumatud ametiühingud;

S. arvestades, et üks režiimi repressioonide peamisi sihtrühmi on endiselt ajakirjanikud, nende seas Katsjarõna Andrejeva, Irõna Slavnikava, Sjargei Satsuk, Igar Lossik, Ksenija Lutskina ja Andrei Kuznetšõk; arvestades, et 6. oktoobril 2022 määras Minski piirkonnakohus kolmele keelustatud sõltumatu meediaväljaande BelaPAN ajakirjanikule – peatoimetajale Irõna Levšõnale, direktor Dzmitrõi Navažõlavile ja asedirektor Andrei Aljaksandravile – ning sõltumatule ajakirjanikule Irõna Zlobinale 4–14-aastased vanglakaristused;

T. arvestades, et rahumeelse kogunemise vabadust rikutakse pidevalt; arvestades, et pärast 2020. aasta augustis toimunud võltsitud tulemustega presidendivalimisi ei ole antud luba ühekski opositsiooni tänavameeleavalduseks;

U. arvestades, et Aljaksandr Lukašenka jätkab Valgevene venestamise poliitikat, püüdes marginaliseerida ja hävitada valgevenelaste rahvusliku identiteedi ilminguid, sealhulgas keelt, haridust ja kultuuri, kasutades selleks meelevaldseid vahistamisi, kinnipidamisi ja eelkõige kultuuritegelaste jõhkrat kohtlemist;

1. on endiselt kindlalt solidaarne Valgevene rahvaga ning demokraatliku opositsiooni ja kodanikuühiskonna liikmetega, kes jätkuvalt toetavad vaba, suveräänset ja demokraatlikku Valgevenet;

2. tuletab meelde, et ulatusliku võltsimise ja pettuse tõttu ei tunnustanud Euroopa Liit ja selle liikmesriigid Valgevene 2020. aasta presidendivalimiste tulemusi ning nad ei tunnusta ka Aljaksandr Lukašenkat Valgevene presidendina; nõuab Valgevene demokraatliku opositsiooni ja sõltumatu kodanikuühiskonna, sealhulgas Euroopa tasandi erakondade liikmete jätkuvat toetamist; tunneb heameelt Valgevene ühendatud üleminekuvalitsuse moodustamise üle, mida juhib Svjatlana

Tsihhanovskaja ja mis moodustati pärast koordineerimisnõukogu ja rahva kriisivastase juhtimiskogu loomist; kutsub demokraatlikke opositsioonijõude üles säilitama ja edendama ühtsust, mis põhineb vaba, demokraatliku ja sõltumatu Valgevene eesmärgil; märgib, et paljud valgevenelased peavad Svjatlana Tsihhanovskajat 2020. aasta presidendivalimiste võitjaks;

3. kordab oma vankumatut toetust Valgevene demokraatlikule opositsioonile ja kodanikuühiskonnale ning kutsub neid üles jätkama Valgevene rahva huvides tegutsemist ja välja töötama riigi reformimise kava; märgib, et Ukraina võit kiirendaks demokraatlikke muutusi Valgevenes; kordab, et kooskõlas OSCE põhimõtetega tuleb täita Valgevene rahva õiguspärased nõudmised demokraatia järele, mis põhineb inimõigustel ja põhivabadustel, jõukusel, suveräänsusel ja julgeolekul; kordab oma varasemaid üleskutseid korraldada OSCE demokraatlike institutsioonide ja inimõiguste büroo rahvusvahelise jälgimise all uued vabad ja õiglased valimised;

4. mõistab teravalt hukka nn Avtuhhovitši 12 rühma liikmetele määratud põhjendamatud ja poliitiliselt motiveeritud karistused ning rohkem kui 1 400 poliitvangi kinnipidamise; nõuab vägivalla ja repressioonide viivitamatut lõpetamist, samuti kõigi poliitvangide ja poliitilistel põhjustel meelevaldselt kinni peetud, vahistatud või süüdi mõistetud isikute tingimusteta vabastamist ning kõigist nende vastu esitatud süüdistustest loobumist; nõuab ka nende täielikku rehabiliteerimist ja rahalist hüvitist nende ebaseadusliku kinnipidamise tagajärjel tekkinud kahju eest; rõhutab, et seni tuleb anda teavet nende asukoha ja kinnipidamistingimuste kohta, samuti tagada nende juurdepääs vabalt valitud advokaatidele ja arstiabile ning tagada nende suhtlemine pereliikmetega; nõuab, et Aljaksandr Lukašenka režiim võimaldaks jälgida kõigi poliitvangide, sealhulgas demokraatiameelsete aktivistide, demokraatliku opositsiooni liikmete, inimõiguste kaitsjate, ajakirjanike ja ametiühingutegelaste kohtuprotsesse;

5. mõistab karmilt hukka Venemaa põhjendamatu ja provotseerimata agressioonisõja Ukraina vastu; mõistab hukka Venemaa relvajõudude uue lähetamise Valgevenesse; mõistab hukka Valgevene ametiisikute sõjaka ja ähvardustel põhineva retoorika Ukraina vastu; märgib, et Aljaksandr Lukašenka ja temaga seotud isikud on samavõrd vastutavad Ukrainas toime pandud sõjakuritegude eest ning nad tuleks rahvusvahelises kohtus ja Rahvusvahelises Kriminaalkohtus vastutusele võtta;

6. kutsub komisjoni, liikmesriike ja Euroopa välisteenistust üles tegema koostööd rahvusvaheliste partneritega, nagu OSCE Moskva mehhanism ja ÜRO Inimõiguste Nõukogu, samuti inimõiguste kaitsjate ja kohaliku kodanikuühiskonnaga, et tagada inimõiguste rikkumiste seire, dokumenteerimine ja nendest teatamine ning sellele järgnev süüdlaste vastutuselevõtmine ja ohvrite õiguste tagamine; väljendab heameelt Valgevene vastutust käsitleva rahvusvahelise platvormi loomise üle ja toetab seda; kordab, kui oluline on säilitada Valgevene diplomaatiline isolatsioon, vähendada ELi ja selle liikmesriikide diplomaatilist kohalolekut riigis ning jätkata Valgevene isoleerimist rahvusvahelistes organisatsioonides;

7. nõuab tungivalt, et Valgevene ametivõimud täielikult lõpetaksid oma rahva represseerimise, tagakiusamise, piinamise ja väärkohtlemise, sealhulgas naiste ja vähekaitstud rühmade vastu suunatud vägivalla ning kadunuks jääma sundimise; mõistab jätkuvalt hukka ebainimlikud kinnipidamistingimused ning poliitvangide pideva alandamise ja halvenevad tervisetingimused;

8. väljendab muret selle pärast, et väidetavalt kasutavad suurte ELis asuvate ettevõtete tarnijad Valgevene karistuskolooniates kinnipeetavate sunniviisilist tööd; kutsub kõiki ELis asuvaid ettevõtteid näitama üles erilist hoolsust ja lõpetama suhted kõigi Valgevene tarnijatega, kes kasutavad oma tarneahelates sunniviisilist tööd, suruvad maha oma töötajate kodaniku- ja poliitilisi õigusi või toetavad avalikult vägivaldset režiimi; kutsub nõukogu üles kehtestama sanktsioone Valgevenes tegutsevatele Valgevene või rahvusvahelistele ettevõtetele, kes kasutavad oma tarneahelates sunniviisilist tööd, suruvad maha oma töötajate kodaniku- ja poliitilisi õigusi või toetavad avalikult vägivaldset režiimi; nõuab tungivalt, et Aljaksandr Lukašenka režiim lõpetaks sunniviisilise töö kasutamise karistuskolooniates;

9. mõistab hukka Aljaksandr Lukašenka püüded õõnestada Valgevene kultuuri, sealhulgas vähemuskultuure, ja rahvast venestada; kutsub ELi üles toetama Valgevene sõltumatuid kultuuriorganisatsioone, nagu teatrid, koorid, koolid, rahvakunstirühmad ja kunstnikud; taunib Valgevene siseministeeriumi otsust tembeldada patriootlik hüüdlause „Žõve Belarus!“ („Elagu Valgevene!“) natslikuks;

Neljapäev, 24. november 2022

10. mõistab resoluutselt hukka asjaolu, et Venemaa sõjavägi kasutab Valgevene territooriumi Ukraina-vastaseks agressiooniks; väljendab heameelt Valgevene ühiskonna tegevuse üle, millega vastustatakse Valgevene territooriumi kasutamist Venemaa sissetungi hõlbustamiseks Ukrainasse; väljendab toetust Kastuś Kalinoŭski ja Pahonia polgule, mis toetab Ukrainat tema vastupanus Venemaa agressioonisõjale; toetab Valgevene demokraatliku opositsiooni ja kodanikuühiskonna seisukohta, et Valgevene tuleks tunnistada okupeeritud või *de facto* okupeeritud territooriumiks, ning ühineb nendega, nõudes Venemaa vägede viivitamatut väljaviimist Valgevenest ja Ukrainast;

11. kordab üleskutset, et nõukogu ja komisjon takistaksid sanktsioonidest kõrvalehoidmist ning nõuab, et kõik praegused ja tulevased Venemaa suhtes kehtestatud sanktsioonid mõjutaksid samavõrd ka Valgevenet ja et neid rakendataks sama rangelt; kutsub komisjoni, kaasseadusandjaid ja liikmesriike üles viima lõpule õiguskorra väljatöötamine, mis võimaldab konfiskeerida ELi poolt külmutatud vara ja mis võimaldaks konfiskeerida ka Aljaksandr Lukašenka, tema perekonna ja tema režiimi toetava siseringi, sealhulgas kohtunike, prokuröride, propagandistide, relvarühmituste liikmete, KGB ja julgeolekutöötajate vara, kes on seotud repressioonide, süüdimõistmise, ebaseadusliku kinnipidamise ja piinamistega, ning suunama need vahendid režiimi ohvrite ja Valgevene demokraatliku opositsiooni toetamisse;

12. väljendab heameelt 2022. aasta Nobeli rahupreemia andmise üle inimõiguste kaitsjale, Vjasna inimõiguste keskuse asutajale ja 2020. aasta Sahharovi auhinna laureaadile Aless Bjaljatskile; mõistab hukka Aless Bjaljatski, Valjantsin Stefanovitši ja Uladzimir Labhovitši jätkuva vangistuse poliitiliselt motiveeritud süüdistuste eest salakaubaveos ja kollektiivse avalikku korda rikkuva tegevuse rahastamises, mille eest võidakse määrata kuni 12-aastane vanglakaristus, ning nõuab nende viivitamatut ja tingimusteta vabastamist; kordab Norra Nobeli komitee esimehe üleskutset Aljaksandr Lukašenka režiimile tagada Aless Bjaljatski vabastamine enne 10. detsembril 2022 toimuvat Nobeli rahupreemia tseremooniat;

13. väljendab heameelt kontaktrühma loomise üle Euroopa Nõukogus koostöös Valgevene demokraatlike jõudude ja kodanikuühiskonnaga; julgustab ELi institutsioone, liikmesriike ja rahvusvahelisi organisatsioone tõhustama süsteemset koostööd Valgevene demokraatlike esindajatega;

14. väljendab heameelt selle üle, et EL ja liikmesriigid, eelkõige Poola ja Leedu, pakuvad toetust ja kaitset Valgevene kodanikele, kes on sunnitud riigist põgenema; kutsub liikmesriike üles säilitama solidaarsust Valgevenest põgenevate inimestega ning kutsub komisjoni üles neid jõupingutusi veelgi toetama;

15. väljendab heameelt komisjoni ulatusliku kava üle demokraatliku Valgevene majanduslikuks toetamiseks, kuid nõuab, et see raha tehtaks viivitamata kättesaadavaks, et toetada kodanikuühiskonna, sõltumatu meedia, ametiühingute ja Valgevene opositsiooni üliolulist tööd eksiilis ning repressiivse režiimi eest põgenejaid; kutsub Euroopa tasandi erakondi ja sihtasutusi üles toetama otse oma erakonna Valgevene liikmeid ja laiemat opositsiooni; kutsub komisjoni üles jätkuvalt toetama sõltumatuid uudistekanaleid, eelkõige uut meediat, nagu Nexta, mis ei ole saanud ELilt rahalist toetust, kuigi sel on Valgevenes lai jälgijaskond;

16. nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid jätkaksid demokraatliku opositsiooni, kodanikuühiskonna ja inimõiguste kaitsjate, ametiühingute esindajate ja sõltumatu meedia abistamist Valgevenes ja välismaal, et valmistuda riigi tulevaseks demokraatiale üleminekuks; tunnustab komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat selle eest, et ta on regulaarselt kutsunud Svjatlana Tsihhanovskajat välisasjade nõukogu istungitele, sealhulgas 14. novembri 2022. aasta ümarlauale; väljendab sellega seoses heameelt demokraatliku Valgevene esinduse loomise üle Brüsselis;

17. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles valmistama ette normid ja menetlused, et käsitleda juhtumeid, kus inimõiguste kaitsjatelt ja teistelt kodanikuühiskonna aktivistidelt võetakse Valgevene kodakondsus, ning toetama ELis elavaid valgevenelasi, kelle isikut tõendavad dokumendid on aegumas ja kellel ei ole võimalik neid uuendada, kuna nad ei saa Valgevenesse tagasi pöörduda;

18. kutsub nõukogu ja komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles uurima lisaks sanktsioonidele täiendavaid meetmeid ning töötama Valgevene suhtes välja sidusa ja tervikliku pikaajalise lähenemisviisi, mis oleks tihedalt kooskõlastatud sarnaselt meelestatud riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega; nõuab, et Euroopa välisteenistus asuks juhtrolli sellise sidusa poliitika koordineerimisel liikmesriikide ja teiste ELi institutsioonidega;

19. taunib Valgevene otsust taganeda Århusi konventsioonist, eelkõige seoses Astravetsi tuumaelektrijaama käivitamisega ilma vastupidavustesti soovitusi täielikult rakendamata, ning mõistab hukka edasise hooletuse rangeimate tuumaohutusreeglite järgimisel Astravetsi tuumaelektrijaamas; ning mõistab hukka keskkonna- ja inimõiguste kaitsjate ja tuumaohutuse probleeme tõstatanud valitsusväliste organisatsioonide jõhkra tagakiusamise Valgevene režiimi poolt;

20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule, Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioonile, Valgevene Vabariigi ning Venemaa Föderatsiooni ametivõimudele ja Valgevene demokraatliku opositsiooni esindajatele.